

In moin toid....

door Nelie Boon-Kuiper

In 1913 ben ik geboren op nummer 21, een boerderij op een eiland, nu de Noord 1. Ik was enig kind en mijn vader, Dirk Kuiper, was tuinder. De WC stond op sloot, er was geen gas, electriciteit of water dus mijn moeder, Trijntje de Graaf uit Schoorlham, deed het huishouden met de hand en kookte op een petroliestel. De boerderij werd door twee gezinnen bewoond, onze buurman was Simon Klomp.

We woonden op een eiland met rondom water. Het was dan ook een hele drukte in de zomer, als de tuinders thuis kwamen van het land met hun schuitjes. Als het mooi weer was, ging ik 's avonds ook wel eens een rondje varen en 's winters kon je zo op 't ijs stappen. Ik weet er maar één keer van dat we op de achtersloot konden rijden. Die werd zo lang mogelijk open gehouden om naar de Broekerveiling te gaan met kool. Het ijs werd dan stukgehakt voor een vaargeul, als dat niet meer ging en de kooplui kregen een bestelling, meestal uit Duitsland, kwam Piet Bierman bij de tuinders thuis. Dan zei hij een prijs, "maar als ik op de Zuideind meer moet geven krijgen jullie het ook". Dan kwam er een auto tot de brug en de hele buurt hielp mekaar sjouwen.

Sint Nicolaas vierden we op 31 december, dat was het Gouden Engelfeest. Hoe die traditie is ontstaan is niet te achterhalen. In Grouw vieren ze 21 februari Sint Pieter en er was nog een plaats

in Zeeland. Er kwam ene Birekoven uit Alkmaar met een grote mand op z'n rug venten met artikelen voor het feest. Als je een mooi boek kreeg kon je het meenemen naar school en dan werd daar op zaterdagochtend het laatste halfuur door meester uit voorgelezen. M'n neef Jan Klein kreeg een boek van Pinokkio en kreeg meteen die bijnaam. Afke's Tiental was ook zo mooi, ik vraag me nog wel eens af hoe de moeders aan de boeken kwamen, want in die tijd was er nog geen reclame en kreeg je geen folders in de bus. De cadeautjes werden verpakt in krantenpapier, daar moest je dan weer van af. Grof vuil was er niet, we hadden weinig afval. Vroeger ging je met je eigen strooppot naar de winkel. Ik weet nog dat er twee keer afval werd verbrand op het ijs, anders bedaarde alles in het Kanaal of in de achtersloot.

Omstreeks 1920 werd er in de Diepsmeer een sluisje gebouwd, maar dat ging niet goed. Telefoon was er niet vanzelf. Gerrit de Maijer woonde schuin tegenover ons en die riep over het water "de Diepsmeer loopt onder, de Diepsmeer loopt onder".

Vroeger had je Fahrenheit op de thermometer, nu Celsius. Met die strenge winter van 1929 stond Hil Lammerschaag te roepen: "mensen, het vriest 27° hoor. Wat gemoedelijk allemaal. In de latere 'Witte Winkel' woonden vroeger Klaas Wortel en Ma Ton. De tuinders gingen om 5 uur 's morgens van huis en Ma had de winkel open hoor, want een tuinder zonder rooktabak naar de akker, dat ging vanzelf niet. Als het een droge zomer was, kwamen ze van de Langedijk met een grote schuit met vaten om water. Hil Lammerschaag had een pomp bij de sloot. Wij kregen omstreeks 1925 waterleiding.

Als je op 1 april 6 jaar was moest je naar de lagere school. Eerst nog een prik tegen de pokken halen. Het was een half uur en 10 minuten lopen. In de winter hadden we brood mee. We liepen met 6 meiden op een rij. Het was in 1919 en er kwam enkel wel eens een paard en wagen langs. We deden onderweg bochtspringen en kuiltje knikkeren, gewoon op de weg. En we liepen op klompen naar school. En in het voorjaar kreeg de schooljeugd een week vrij om koolplanten aan te geven bij het planten.

In 't voorjaar gingen de jongens met een schuit ouwe spullen ophalen om te verbranden. Ze zongen dan:

Ikkie tikkie to
Boer mag ik een bossie stro
Dan mag je je komen warmen
Al in je blote arremen
Al op 't lage land
Daar wordt de boel verbrand

En 't werd op 't land verbrand. Sommige streken hebben nog paasvuren.

De wereld ging pas echt voor ons open toen de radio kwam. We luisterden naar de morgenwijding en naar Jo Vincente. Vader had een draadje naar de kooldars en had de hele dag muziek. Maar hij genoot ook mee van de naailessen van ida de Leeuw-van Rees of kookles, dat maakte hem niets uit.

Boodschappen werden thuisbezorgd. Vingerling ventte met kruidenierswaren en Klaas Houtman bezorgde aan huis. Ook de bakker kwam aan de deur. Lastig, want je kon nooit weg voor de bakker geweest was en dat duurde soms lang. De melkboer kwam gelukkig wel vroeg. Het leven was arm, je moest ontzettend om geld denken, want je kreeg niets. Tussen de laatste kool en de

eerste aardappelen zat niets, dat moest je uitzingen. Je had zorgen om het betalen van de leveranciers. We waren niet verwend, maar toch niet somber, want iedereen had het. De tijd was heel anders, 's avonds om 9 uur lag iedereen al in bed want 's ochtends was het vroeg op. Het enige uitje was een verjaring of een enkele keer een muziekkuitvoering of toneel. Soms om de koffie als een kind aangenomen werd. Het dorp was veel kleiner, je kon mekaar.

Ik woon niet meer in Koedijk, al kom ik er nog wel eens. Maar als ik er nu kom, dan weet ik niemand meer te wonen, het is allemaal import. De tijd is veranderd. Vroeger ging de zoon naar de akker, toen kwam de Ambachtsschool en ging men elders werken. Zo kwamen ook de nieuwe mensen naar Koedijk. Logisch, omdat alles zo veranderd is. Maar Koedijk is Koedijk niet meer.

Ik woon in een fijne buurt in Sint Pancras, kom ik buiten heb ik meteen een praatje. Ik kook nog zelf en houd m'n huisje bij. Ik kijk TV, om 4 uur al het nieuws, daar had ik vroeger nooit tijd voor. In het begin vond ik het erg, maar nu geniet ik er van. Ik ga naar bejaardengym, lees de krant, luister 's ochtends naar de radio en rust 's middags een uurtje. 's Avonds B&W als het interessant is, of Man bijt hond, geen series, daar houd ik niet van. Wel programma's over het mooiste plekje of de mooiste tuin. Je moet je optrekken aan wat je nog kunt. Ik geniet van wat ik nog kan zien en waardeer wat ik nog heb. Het leven is nog leuk!